

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

Wilhelm
Conrad
Röntgen

1867 - 1934

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözli

27 Mart 1845. Almanya'nın küçük bir kasabasında tekstil malzemeleri üretimiyle uğraşan Bay Röntgen ve ailesi o gün çok mutludur...

Bay Röntgen, Bay Röntgen!
Müjdem i isterim!

Bir oğlan!

E, iyil Hemen bir çiçek yaptırıp
ziyarete gidelim baril

Ne olur çabuk söyleyin bayan,
daha fazla heyecanlandırmayın beni!

Yaşasın! Baba oldum!

Yok artık!
Altın da takalım istersen!

Birkaç yıl sonra aile, Röntgen'in annesinin memleketi olan Hollanda'ya taşınır.

Aa! Şu karşıdakiler
ne anneciğim?

Yel değirmenleri oğlum.
Onlardan sık sık göreceksin
burada.

Ne işe yarar bunlar
Peynir?

Buğday öğütür,
bir de kanallardaki suları
denize pompalarlar.
Çünkü Hollanda topraklarının
bir bölümü deniz seviyesinden
daha alçaktadır ve sel basmaması
için suyun birikmesine
engel olmak gerekir.

Wilhelm Conrad Röntgen, Hollanda'da başladığı okul yaşamını başarıyla sürdürmektedir.

Evet,
"x" bilinmeyeninin değerini
kim bulacak bakalım?

O zaman gel tahtaya
Wilhelm...

Fıyuv! Ucuz atlattık!
Sevdim bu Röntgen'i ben
Peynir'ciğim!

Ben, ben bulabilirim
öğretmenim!

Seversin elbette.
Onun sayesinde kurtuldun
tahtaya kalkmaktan...

Ancak lise yıllarında yaşanan bir olay, Röntgen'in başarılı okul yaşamını duraklatacaktır. Sınıfta öğretmenle alay eden bir karikatür çizilmiş ve suç haksız yere Röntgen'e atılmıştır.

Bu bir disiplin suçu
ve cezası da okuldan atılmaktır
Bay Röntgen!

Ama... Ama bunu ben çizmedim
ki öğretmenim...

Bence ağır bir karar.
Kırmızıya gerek yoktu.
Sarı kart yeterli olurdu
bu pozisyonda...

Çok komiksin ama
lütfe bu durumla dalga
geçmeyelim Simit!

Olan olur. Röntgen, yaramaz arkadaşını ele vermez ve son derece başarılı bir öğrenci olmasına karşın okuldan uzaklaştırılır. Lise derslerini tamamlayamadığı için üniversitelerin kapıları da ona kapanır.

Ancak bu talihsizlik onu yıldırmaz. İsviçre'de bir üniversitenin gerekli sınavları geçen öğrencileri kabul ettiğini öğrenir. Böylece, iki yıllık boşluğun ardından, inşaat mühendisliği eğitimi almak için 1865'te Zürih'e taşınır. 1869 yılında Wilhelm Conrad Röntgen mühendislik diplomasına kavuşur. Ardından dönemin en hızlı gelişen bilim dalı olan fiziğe yönelir. 1876'da, artık bir fizik profesörüdür.

Çalışkanlığı ve zekâsıyla tanınan saygın bir fizik profesörü olarak Röntgen, Avrupa'nın belli başlı üniversitelerinde dersler verir, Ayrıca o yıllarda birçok başka biliminsanın da ilgisini çeken konularda deneyler yapmaya başlar...

Masanın üzerindeki o şey de ne öyle?

Bir "katot ışın tüpü". Senin anlayacağın, Röntgen, havası alınmış cam bir tüpün içinden elektrik geçirerek deney yapıyor.

Deneyleri sırasında karşılaştığı bir durum Röntgen'i şaşkına çevirir...

Ama nasıl olur? Işının yayılmaması için tüpü tümüyle örtmüştüm!

Bu parlamayı sağlayan, göremediğim bir şey olmalı...

Peki nasıl oluyor gerçekten?

Sus Simit'çiğim sus! Röntgen müthiş bir buluş gerçekleştirmek üzere. Dikkatini dağıtmayalım...

Röntgen sonraki günlerde deneyi farklı koşullar altında birçok kez tekrar eder. Hepsinde de aynı sonuca ulaşır. Artık normalde ışık geçirmeyen bazı nesnelerin içinden geçebilen yeni bir ışın bulunduğunun farkındadır.

Kimsenin bilmediği bir ışın bu. Şimdilik adına "x-ışını" diyelim bakalım.

Aa, x-ışını! Hani doktorların kullandığından!

Ta kendisi. Aferin sana Simit.

Röntgen'in matematikte "bilinmeyen" tanımlamak için kullanılan "x" değerine gönderme olsun diye seçtiği ve buluşuna geçici olarak verdiği bu ad bilim dünyasında kabul görür.

Bu nedir böyle saygıdeğer meslektaşım?

Elimin "x-ışını" kullanarak çektiğim bir fotoğrafı saygıdeğer meslektaşım.

"Röntgen ışını" dediklerini de duydum ben saygıdeğer meslektaşım!

Doğru. Bugün merakın ve bilgi dağarcığınla beni şaşırtıyorsun saygıdeğer meslektaşım!

Bu buluş o kadar önemliydi ki, hemen insanlığın yararına kullanılacak şekilde geliştirildi. Çok kısa süre içinde de tüm dünyaya yayıldı. Artık doktorlar, hastalarının vücutlarının içinde ne olup bittiğini, onları ameliyat etmeden de görebiliyor ve böylece, örneğin kırık yerlerini çok daha doğru saptayarak hastalarını daha iyi tedavi edebiliyorlardı.

Merak etme, iyileşeceksin ama umarım bir daha ağaca çıktığında daha dikkatli olursun delikanlı.

Ay, şu ağaçlara çıkması kolay da, inmesi zor gerçekten!

Aman sen de dikkat et Simit'çiğim!

Bu buluşuyla Röntgen, 1901 yılında ilk Nobel Fizik Ödülü'ne layık görüldü. Alçakgönüllü bir insandı. Kendisine verilen para ödülünü çalıştığı üniversiteye bağışladı.

Bu işi para için yapmadığını söyledi. Ardından, buluşunun patentini alarak dünyada kullanılacak her röntgen makinesinden dolayı bir gelir elde etme olanağını elinin tersiyle itiverdi. X-ışınlarına kendi adının verilmesi önerilerini de sürekli reddetti. Fizik alanındaki çalışmalarını sağlığını kaybetmeye başladığı günlere kadar sürdürdü. Lise yıllarında, işlemediği bir suç nedeniyle okuldan uzaklaştırılan Wilhelm Conrad Röntgen, modern fiziği başlatan kişi olarak değerlendirilir ve adı tüm dünyada hâlâ saygıyla anılır.

"Bravo Röntgen Amca" diyor muyuz o zaman?

Dedik gittik!

